

بررسی خاصیت ضد تشنجی عصاره هیدروالکلی گیاه تشنه‌داری (Scrophularia striata) بر کیندلینگ شیمیایی ناشی از پنتیلن تترازول در موش سوری

بنیامین علی محمدی*

حسن اژدري زرمهری**

چکیده

مقدمه: صرع به مجموعی از اختلالات سیستم اعصاب مرکزی گفته می‌شود که به صورت تشنجات ناگهانی، زودگذر، تکرار شونده و غیرقابل پیش‌بینی با منشأ حسی- حرکتی و اتونوم ظاهر می‌شود. در حال حاضر برای درمان صرع و تشنجات ناشی از آن از انواع مختلفی از داروهای شیمیایی استفاده می‌شود که مصرف این داروها نیز به نوبه خود دارای عوارضی می‌باشند و در مصرف طولانی مدت سبب بروز مقاومت دارویی می‌شوند، سهولت استفاده از گیاهان دارویی و مقبولیت عام آن‌ها بستری مناسب برای استفاده از گیاهان دارویی فراهم نموده است. گیاه تشنه‌داری که در مناطقی از استان ایلام می‌روید سال‌هاست که به صورت تجربی در درمان بیماری‌های مختلف به کار می‌رود با این وجود مطالعه زیادی روی آن صورت نگرفته است. بنابراین در این پژوهش خاصیت ضد تشنجی عصاره هیدروالکلی این گیاه بر روی تشنج ناشی از PTZ بررسی شده است.

روش کار: در این مطالعه ۴۰ موش سوری نر با محدوده وزنی ۲۵-۳۰ گرم به طور تصادفی انتخاب شده و به پنج گروه ۸ تایی تقسیم شدند که شامل یک گروه کنترل (دریافت‌کننده نرمال سالین و PTZ، ۸۰ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم) و ۴ گروه درمان (دریافت‌کننده عصاره هیدروالکلی گیاه تشنه‌داری با دوزهای ۱۵۰، ۳۰۰، ۶۰۰، ۹۰۰ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم) بودند. ۳۰ دقیقه پس از تجویز داخل صفاقی نرمال سالین (در گروه کنترل) و دوزهای مختلف عصاره هیدروالکلی گیاه تشنه‌داری (در گروه‌های تحت درمان)، پنتیلن تترازول با دوز ۸۰ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم به موش‌ها تزریق شد و بلافاصله به قفس مخصوص منتقل شدند و در طی ۲۰ دقیقه رفتارهای تشنجی توسط دوربین فیلمبرداری شد و سپس مراحل مختلف تشنج مورد ارزیابی قرار گرفت.

نتایج: تزریق عصاره هیدروالکلی این گیاه در دوز ۱۵۰ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم اثر معنی‌داری بر آستانه زمان رسیدن به مراحل مختلف تشنجی نداشت. تزریق عصاره هیدروالکلی این گیاه در دوز ۳۰۰، ۶۰۰ و ۹۰۰ میلی‌گرم به ازای هر کیلوگرم باعث تأخیر در زمان شروع تشنج تونیک، کلونیک و تونیک-کلونیک شد. تجویز عصاره هیدروالکلی گیاه تشنه‌داری در تمامی دوزها همچنین باعث کاهش مدت زمان تشنج تونیک و تونیک-کلونیک و همچنین باعث کاهش تعداد بروز عدم تعادل و پرش در حیوانات هنگام تشنج شد. تزریق عصاره هیدروالکلی گیاه تشنه‌داری مرگ و میر را به صفر رساند که حاکی از غیر سمی بودن آن می‌باشد.

بحث و نتیجه‌گیری: مطالعه ما نشان داد که عصاره هیدروالکلی گیاه تشنه‌داری دارای خاصیت ضد تشنجی مناسبی بوده و به نظر می‌رسد مطالعات آینده برای جداسازی و تعیین مواد مؤثر و شناخت مکانیسم اثر آن ضروری باشد.

کلیدواژه‌ها: گیاه تشنه‌داری، خاصیت ضد تشنجی، پنتیلن تترازول، تشنج، موش سوری